YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIMEN TUOMIO (kuudes jaosto)
7 päivänä marraskuuta 1996 *

Asiassa C-262/95,

Euroopan yhteisöjen komissio, asiamiehenään oikeudellinen neuvonantaja Götz zur Hausen, prosessiosoite Luxemburgissa c/o oikeudellisen yksikön virkamies Carlos Gómez de la Cruz, Centre Wagner, Kirchberg,

kantajana,

vastaan

Saksan liittotasavalta, asiamiehenään liittovaltion talousministeriön Ministerialrat Ernst Röder, D-53107 Bonn,

vastaajana,

jossa kantaja vaatii yhteisöjen tuomioistuinta toteamaan, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa seuraavien direktiivien ja erityisesti niiden 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä:

— kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 22 päivänä maaliskuuta 1982 annettu neuvoston direktiivi 82/176/ETY (EYVL L 81, s. 29),

* Oikeudenkäyntikieli: saksa.

— kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 26 päivänä syyskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/513/ETY (EYVL L 291, s. 1),

— muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 8 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/156/ETY (EYVL L 74, s. 49),

— heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 9 päivänä lokakuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/491/ETY (EYVL L 274, s. 11), ja

— direktiivin 76/464/ETY liitteen luetteloon I sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 12 päivänä kesäkuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/280/ETY (EYVL L 181, s. 16),

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto),

toimien kokoonpanossa: jaoston puheenjohtaja G. F. Mancini sekä tuomarit J. L. Murray (esittelevä tuomari), C. N. Kakouris, P. J. G. Kapteyn ja H. Ragnemalm,

julkisasiamies: P. Léger,
kirjaaja: R. Grass,

ottaen huomioon esittelevän tuomarin kertomuksen,

kuultuaan julkisasiamiehen 12.9.1996 pidetyssä istunnossa esittämän ratkaisuehdotuksen,

on antanut seuraavan

tuomion

1 Euroopan yhteisöjen komissio on nostanut EY:n perustamissopimuksen 169 artiklan nojalla kanteen, joka on saapunut yhteisöjen tuomioistuimeen 4.8.1995 ja jossa yhteisöjen tuomioistuinta vaaditaan toteamaan, että Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa seuraavien direktiivien ja erityisesti niiden 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä:

— kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 22 päivänä maaliskuuta 1982 annettu neuvoston direktiivi 82/176/ETY (EYVL L 81, s. 29),

— kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 26 päivänä syyskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/513/ETY (EYVL L 291, s. 1),

— muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 8 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/156/ETY (EYVL L 74, s. 49),

— heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 9 päivänä lokakuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/491/ETY (EYVL L 274, s. 11), ja

— direktiivin 76/464/ETY liitteen luetteloon I sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 12 päivänä kesäkuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/280/ETY (EYVL L 181, s. 16) (jäljempänä riidanalaiset direktiivit).

2 Neuvosto antoi riidanalaiset direktiivit tiettyjen yhteisön vesiympäristöön päästettyjen vaarallisten aineiden aiheuttamasta pilaantumisesta 4 päivänä toukokuuta 1976 annetun neuvoston direktiivin 76/464/ETY (EYVL L 129, s. 23) 6 artiklan perusteella, ja niissä vahvistetaan eri aineiden osalta raja-arvot, joita jäsenvaltioiden vahvistamat aineiden päästöstandardit eivät saa ylittää.

3 Direktiivien 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY ja 84/491/ETY samansisältöisen 3 artiklan 1 kohdan mukaan raja-arvot, niiden noudattamiselle asetetut määräajat ja päästöjen valvonta- ja tarkastusmenettely vahvistetaan kunkin direktiivin liitteessä I. Direktiivissä 86/280/ETY nämä tiedot on mainittu sen liitteiden A otsikon alla. Jäsenvaltioiden on saatettava voimaan kussakin direktiivissä säädetyssä määräajassa niiden noudattamisen edellyttämät toimenpiteet. Direktiivien täytäntöönpanolle säädetty määräaika päättyi direktiivin 82/176/ETY osalta 1.7.1983 (6 artiklan 1 kohta), direktiivin 83/513/ETY osalta 28.9.1985 (6 artiklan 1 kohta), direktiivin 84/156/ETY osalta 18.3.1986 (7 artiklan 1 kohta) direktiivin 84/491/ETY osalta 1.4.1986 (6 artiklan 1 kohta) ja direktiivin 86/280/ETY osalta 1.1.1988 (7 artiklan 1 kohta).

4 Siirtymäkauden toimenpiteistä sovellettaessa Saksassa tiettyjä yhteisön ympäristönsuojelualan säädöksiä 4 päivänä joulukuuta 1990 annetun neuvoston direktiivin 90/656/ETY (EYVL L 353, s. 59) 3 artiklan mukaan, sellaisena kuin direktiivi on muutettuna 23 päivänä syyskuuta 1993 annetulla komission direktiivillä

93/80/ETY (EYVL L 256, s. 32), Saksan liittotasavalta sai luvan soveltaa riidanalaisten direktiivien säännöksiä uusissa osavaltioissa (Länder) sijaitseviin teollisuuslaitoksiin vasta 31.12.1995 alkaen.

5 Komissio tutki direktiivin 86/280/ETY täytäntöönpanotoimenpiteet ja totesi ne riittämättömiksi. Näin ollen se osoitti 18.10.1989 Saksan liittotasavallalle perustamissopimuksen 169 artiklan 1 kohdan mukaisesti virallisen huomautuksen.

6 Saksan liittotasavalta totesi 26.2.1990 päivätyssä vastauksessaan, jota se täydensi 4.9.1990 ja 7.11.1991 päivätyillä kirjeillään, että direktiivi oli pantu riittävällä tavalla täytäntöön liittovaltion sekä osavaltioiden viranomaisten hallinnollisilla ohjeilla.

7 Direktiivien 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY ja 84/491/ETY täytäntöönpanon osalta Saksan liittotasavalta toimitti komissiolle *Wasserhaushaltsgesetz*in (vesien käyttöä ja suojelua koskeva laki) 7 a pykälän 1 momentin nojalla annetut yleiset hallinnolliset määräykset (*Allgemeine Verwaltungsvorschriften*), joilla se katsoi saattaneensa riidanalaiset direktiivit osaksi sisäistä oikeusjärjestystään. Lisäksi liittotasavallan hallitus vetosi useisiin lausuntoihin ja hallinnollisiin ohjeisiin sekä määräyksiin, jotka osavaltiot olivat julkaisseet näiden direktiivien täytäntöönpanemiseksi.

8 Komissio katsoi, että tämä täytäntöönpano oli riittämätön, ja kehotti 29.9.1992 Saksan liittotasavaltaa esittämään huomautuksensa kahden kuukauden kuluessa.

9 Saksan liittotasavalta vastasi tähän 11.12.1992 päivätyllä kirjeellään, jossa se viittasi kirjeeseen, jossa se oli maininnut yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännössä edellytetyt aloitteensa ympäristönsuojelua koskevien direktiivien täytäntöönpanemiseksi. Saksan liittotasavalta ilmoitti lisäksi, että se aikoi antaa *Wasserhaushaltsgesetz*issa asetuksenantovaltuuden. Koska täytäntöönpanotoimenpiteet voitiin kuitenkin toteuttaa vasta vuoden 1994 aikana, se pyysi, ettei komissio jatkaisi jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevaa menettelyä.

10 Komissio osoitti 30.10.1993 Saksan liittotasavallalle perustellun lausunnon ja kehotti sitä ryhtymään tarvittaviin toimenpiteisiin lausunnon noudattamiseksi kahden kuukauden määräajassa sen tiedoksiantamisesta.

11 Saksan liittotasavallan hallitus viittasi 26.1.1994 antamassaan vastauksessa yhtäältä 11.12.1992 päivättyyn kirjeeseen sisältyviin perusteluihin, ja toisaalta se ilmoitti, että tarvittava *Wasserhaushaltsgesetz*in muutos tehtäisiin vuoden 1994 kuluessa. Näin ollen se pyysi komissiota keskeyttämään jäsenyysvelvoitteiden noudattamatta jättämistä koskevan menettelyn.

12 Tästä huolimatta komissio nosti nyt käsiteltävänä olevan kanteen.

13 Aluksi komissio toteaa, ettei kanne koske riidanalaisten direktiivien täytäntöönpanoa uusissa osavaltioissa.

14 Tämän jälkeen komissio esittää, että riidanalaiset direktiivit on pantava täytäntöön siten, että niiden tehokas soveltaminen täydessä laajuudessaan turvataan riittävän selkeällä ja täsmällisellä tavalla, jotta niiden soveltamisalaan kuuluvat oikeussubjektit saavat tietää kaikki oikeutensa ja voivat vedota niihin tarvittaessa kansallisissa tuomioistuimissa. Ympäristönsuojelua koskeviin direktiiveihin perustuvien päästöjen raja-arvojen vahvistamisen osalta yhteisöjen tuomioistuin on jo todennut, että

jäsenvaltioiden oli annettava sellaiset säännökset tai määräykset, jotka ovat selvästi pakottavia. Lopuksi komissio lisää, ettei Saksan liittotasavalta kiistä sitä, ettei se ole toteuttanut oikeudellisesti pakottavia yleisiä toimenpiteitä riidanalaisten direktiivien täytäntöönpanemiseksi.

15 Vastineessaan Saksan liittotasavalta toteaa, että komission väitteet koskevat yksinomaan täytäntöönpanon muotoa. Yhteisöjen tuomioistuimen oikeuskäytännön huomioon ottaen se luopuu väitteistään, joiden mukaan hallinnollinen ohje olisi riittävä täytäntöönpanotoimi. Saksan mukaan täytäntöönpano on tarkoitus suorittaa lainsäädäntöteitse siten, että lakiasäätävät elimet sisällyttävät *Wasserhaushaltsgesetz*iin asetuksenantovaltuuden, jonka perusteella Saksan liittotasavalta voi panna riidanalaiset direktiivit asetuksilla täytäntöön. Saksan liittotasavalta ilmoitti tällaisen lain säätämisestä keväällä 1996. Saksan liittotasavalta kuitenkin väittää, että riidanalaiset direktiivit on aineellisen sisällön osalta jo tosiasiassa pantu täytäntöön Saksan oikeusjärjestyksessä.

16 Käsiteltävänä olevassa tapauksessa Saksan liittotasavalta ei kiistä sitä, että se ei ole toteuttanut oikeudellisesti pakottavia yleisiä toimenpiteitä riidanalaisten direktiivien täytäntöönpanemiseksi.

17 Joka tapauksessa vakiintuneen oikeuskäytännön mukaan jäsenvaltio ei voi vedota sisäisen oikeusjärjestyksensä oikeussääntöihin, toimintatapoihin tai tilanteeseen perusteeksi sille, ettei se ole noudattanut direktiivissä säädettyjä velvoitteita ja määräaikoja (ks. esim. asia C-236/95, komissio v. Kreikka, tuomio 19.9.1996, 18 kohta, Kok. 1996, s. I-4459).

18 Ottaen huomioon, että riidanalaisten direktiivien täytäntöönpanolle säädettyjen määräaikojen päättyessä Saksan liittotasavalta ei ollut vielä antanut säännöksiä tai määräyksiä niiden täytäntöönpanemiseksi, sen on todettava laiminlyöneen näistä

direktiiveistä johtuvat velvoitteensa, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa riidanalaisten direktiivien ja erityisesti niiden 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä.

Oikeudenkäyntikulut

19 Yhteisöjen tuomioistuimen työjärjestyksen 69 artiklan 2 kohdan mukaan asianosainen, joka häviää asian, velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut. Koska Saksan liittotasavalta on hävinnyt asian, se on velvoitettava korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Näillä perusteilla

YHTEISÖJEN TUOMIOISTUIN (kuudes jaosto)

on antanut seuraavan tuomiolauselman:

1) Saksan liittotasavalta ei ole noudattanut EY:n perustamissopimuksen mukaisia velvoitteitaan, koska se ei ole toteuttanut säädetyssä määräajassa seuraavien direktiivien ja erityisesti niiden 3 artiklan noudattamisen edellyttämiä toimenpiteitä:

— kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 22 päivänä maaliskuuta 1982 annettu neuvoston direktiivi 82/176/ETY,

— **kadmiumpäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 26 päivänä syyskuuta 1983 annettu neuvoston direktiivi 83/513/ETY,**

— **muiden alojen kuin kloorialkalielektrolyysiteollisuuden elohopeapäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 8 päivänä maaliskuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/156/ETY,**

— **heksakloorisykloheksaanipäästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 9 päivänä lokakuuta 1984 annettu neuvoston direktiivi 84/491/ETY, ja**

— **direktiivin 76/464/ETY liitteen luetteloon I sisältyvien tiettyjen vaarallisten aineiden päästöjen raja-arvoista ja laatutavoitteista 12 päivänä kesäkuuta 1986 annettu neuvoston direktiivi 86/280/ETY.**

2) Saksan liittotasavalta velvoitetaan korvaamaan oikeudenkäyntikulut.

Mancini Murray Kakouris

Kapteyn Ragnemalm

Julistettiin Luxemburgissa 7 päivänä marraskuuta 1996.

R. Grass

kirjaaja

G. F Mancini

kuudennen jaoston puheenjohtaja